

Yaz Saati Uygulaması (YSU) nm Yıl Boyunca Devam Ettirilmesi Hakkında

Konunun Özeti

İlgili Mevzuat: Ülkemizde saatlerin ayarlanmasına dair 26.12.1925 tarih ve 697 sayılı “Günün Yirmi Dört Saate Taksimine Dair Kanun” madde 2’de “Griniçe göre otuzuncu derecede bulunan boylam dairesi bütün Türkiye Cumhuriyeti saatleri için esas alınır. Ayrıca başlangıç ve bitiş tarihleri belirtilmek ve bir saati aşmamak şartıyla yaz saati uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.” denilmektedir.

697 Sayılı “Günün Yirmi Dört Saate Taksimine Dair Kanun” un 2.Maddesi 06.12.1984 Tarihli ve 3097 Sayılı Kanunun I.Maddesi ile değiştirilmiştir.

Bu tarihten itibaren Türkiye’deki, Mart ayı sonunda saatler 1 saat ileri alınmakta; Ekim ayı sonunda da 1 saat geri alınmaktadır.

Başvurumuz: Ekin ve Nesil Derneği olarak; Ülkemizde yıllardır uygulanan yaz saati kış saati uygulamasının olumsuz etkileri görüldüğünden, yetkili kurumların görüşlerini de tespit amacıyla, uygulamanın verimli olup olmadığı, insan ve çevre düzeni ve sağlığı açısından etkileri konusunda Bimer'e yaptığımız başvuruya; bu konuda TBMM Dilekçe İnceleme Komisyonunun yaptığı bir çalışma ve Enerji Bakanlığı'nın yaptığı bilimsel bir çalışmaya atıf yapılarak ve link verilerek cevap verilmiş, bizim sorularımızla ilgili bir çalışmanın yapılmadığı da bildirilmiştir.

Özetle: TBMM Dilekçe İnceleme Komisyonu, bir grup milletvekilinin yaptığı başvuruyu ve çeşitli kamu kurumlarından aldığı cevapları da değerlendirerek; bu uygulamanın enerji tasarrufuna değil, enerji israfına sebep olduğu, insanlar üzerinde olumsuz psikolojik tesirlerinin olduğu, kaldırılması ve ya yaz saati uygulamasının 6 aydan 9 aya çıkarılması gerektiği konusunda Bakanlar Kuruluna görüş bildirmiştir.

Enerji Bakanlığı’da yaptığı bilimsel çalışma neticesinde, aynı şekilde uygulamanın bilimsel temellerinin olmadığı, olumsuz sonuçları olduğu, düzenlemenin kaldırılması ve yaz saati uygulamasının devam etmesi yönünde görüş bildirmiştir.

2012 Yılında bir grup milletvekili tarafından yapılan başvuru üzerine, TBMM İnceleme Komisyonu tarafından ve Enerji Bakanlığı tarafından yapılan “araştırma ve inceleme raporlarında, Ülkemizde uygulanan Yaz Saati Kış Saati Değişim Uygulaması’nın lüzumsuz olduğu, kış saatine dönülmesinin enerji israfına sebep olduğu, insan psikolojisi üzerinde olumsuz etki yaptığı, yaşamın idamesinde sıkıntılara ve verimsizliğe yol açtığı tespit ve tavsiye edilmiştir.

Kış Saati Uygulaması’nın kaldırılması, Yaz Saati Uygulaması’nın devam etmesi gerektiği yönünde görüşler ağırlık kazanmıştır.

Yapılan tüm çalışma ve araştırmaları inceleyen derneğimiz yaz saati uygulamasının bütün yıl boyunca devam etmesinin kamu menfaatine olacağı sonucuna varmıştır.

DELİLLER

- Dünyada lkelerinde Uygulamalar Farklıdır:** Gün işiğından daha fazla istifade etmek amacı ile yapılan yaz saati uygulaması (YSU) lkelerin kendi gereksinimleri dikkate alınarak uygulanmıştır. Böylece bazı ülkeler uygularken, bazı ülkeler uygulamaktan vazgeçmiş veya hiç uygulamamıştır.
- Ülkemiz şartlarına Uygun Olanı Seçmemiz Gerekir:** Bak ve Kazan, Türkiye'den 17 meridyen sonra olduğu halde 2 saat, Moskova ise 5 meridyen sonra olduğu halde Türkiye'den 1 saat ileridedir. Berlin ile Paris 23 ve 30 meridyen önce oldukları halde sadece 1 saat geride gün işiğı kullanmaktadır. Bu lkeler kendi ülke şartlarına uygun gün işiğından en fazla yararlanacakları düzenlemeleri yapmışlardır.
- Kıs Saati Uygulaması Araştırma Sonuçlarına ve lke Gerçeklerine Uygun Değildir.** TBMM İnceleme Komisyonu araştırmasında ve Enerji Bakanlığı'nın çalışmasıyla YSU yeniden incelenmiş ve YSU nin devamı yönünde kanaatler ağırlık kazanmış olmasına rağmen KSU niçin sürdürülmektedir?
- Avrupa'ya Uyum Gerekesi Tutarsız Bir Gerekesidir:** Avrupa lkeleriyle uyum hiçbir şekilde mümkün olmamaktadır. Çünkü 23 Mayıs'ta Paris'te saat 21.43'te güneş batarken, İstanbul'da güneş 20.40'larda batmaktadır. "Uyum" düşüncesi yerine ülke menfaatleri dikkate alınmalıdır.
- Münferit Talepleri Olan Kurumlar Kurumsal İdari Düzenlemeler Yapabilirler:** Bazı kurumlar Amerika ve AB lkeleriyle yoğun çalışma içinde olabilirler. Bu kurumlar özel düzenlemeler yapabilirler. Fakat o kuramların kendilerine özgü, menfaatlerine uygun çalışma saatleri ülke geneline şamil kılınmamalıdır. Çünkü yerel şartlar ve ihtiyaçlar söz konusu kuramların mesai saatlerine göre düzenlendiğinde psikolojik ve sosyal sorunlar ortaya çıkmaktadır. Ayrıca enerji israfına yol açılmaktadır.
- Güneşin Doğusu ile Mesai Saatleri Uyumlu Değildir:** Mesainin saat 09:00 da başladığını varsayalım. Aşağıdaki tablo incelendiğinde güneşin doğuşundan Kars'ta 2,5 saat, Ankara'da 2 saat, Edirne'de 1,5 saat sonra mesaiye başlanmış olmaktadır. **Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları güneş doğduktan sonra da saatlerce uyumaya zorlanmaktadır. Günün en verimli sabah saatleri heba edilmektedir. Derneğimiz tarafından, güneş doğduktan sonra geç mesaiye başlanması, ülke kalkınması ye halk sağlığını tehdit eden bir durum olduğu değerlendirilmektedir. Kıs saati uygulaması ile mesai saatleri bitmeden hava bir saat erken karardığından, insanlar karanlıkta evlerine dönmenin stresini yaşamakta, okul çocukları karanlıkta okuldan çıkmakta, bu hem çocuklar hem de veliler üzerine artı stres yüklemekte, tüm insan ilişkileri ve trafik olumsuz etkilenmektedir. Olumsuz etkilerin bu saydıklarımızla sınırlı olmadığını değerlendirmekteyiz.**

	KİŐ (21 ARALIK)		YAZ (21 HAZİRAN)	
ŐEHİR	GÜNEŞİN DOĞUŞU	GÜNEŞİN BATIŞI	GÜNEŞİN DOĞUŞU	GÜNEŞİN BATIŞI
KARS	06:21	15:52	04:30	19:51
ANKARA	07:00	16:36	05:13	20:30
EDİRNE	07:30	16:55	05:32	21:00

- Güneşin Doğusu ile Mesai Başlangıcı Arasında 76 Dakika Fark Bulunmaktadır:** Yukarıdaki tablo incelendiğinde güneşin doğuşu en doğudaki ve en batıdaki illerde farklıdır ve bu fark 69 dakikayı bulmaktadır.

En doğu ile en batı arasında fark 76 dakika olduğu bilinmektedir. Mesainin Ankara'da bile saat 09:00 da başlaması geç bir vakit iken bunu ülkenin doğusunda ve batısında uygulamak ne kadar doğru olabilir? Ankara ve batısındaki şehirlerde güne erken başlanmadığı gibi doğudaki şehirlerde **gün ortasında çalışmaya başlanmakta; akşam olduğunda okullar, resmi daireler, bankalar ve işyerlerinde mesaiye elektrikler yakılarak devam edilmektedir.**

8. **Kış Saati Uygulaması, Güneş Işığında 1 Saat Kaybetmemize Yol Açmaktadır:** Sabahları güneş olduğu halde eşit meridyenlerdeki diğer ülkelere göre Türkiye'de resmi hayat 1 saat geç başlıyor ve akşam 1 saat geç bitiyor. Havanın erken kararması sebebiyle ülkemizde elektrik tüketimi artmaktadır.

9. **Kış Saati Uygulaması İle Gün Işığında Kayıp Yaşanmaktadır:** Gün ışığından daha fazla istifade etmek ve enerji tasarrufunda bulunmak amacı ile Mart ayında Yaz Saati Uygulaması yapılıyor. Ekim ayında saatler geri alınarak YSU na son veriliyor. 21 Aralık'ta Trabzon'da güneşin doğuşu saat 06.36, güneşin batışı 16.03. Aynı tarihte Artvin, Iğdır, Ağrı, ve Erzurum'da hava daha erken kararıyor. Isınma maliyetleri ile enerji tüketimi artıyor. YSU de yapılan tasarruf KSU da geriye iade ediliyor ve böylece enerji tasarrufu maksadı hasıl olmamaktadır.

10. **Ülkenin Mesai Saati Başlangıcı En Doğudaki Meridyene Göre Olmalıdır:** Dünyadaki ülkeler incelendiğinde ise referans meridyen olarak ülkelerinin mümkün olduğunca doğusundan geçen meridyenleri tercih ettikleri görülmektedir. Hatta bazı ülkeler doğudaki başka ülkelere geçen meridyenleri esas almışlardır.

Örneğin; aynı saat dilimini kullandığımız Yunanistan, Bulgaristan, ve Romanya ülkemizden geçen (İzmit 30°doğu) meridyenini referans almakta olup, yaz döneminde ise Iğdır sınırimızdan geçen 45° doğu meridyenini kullanmaktadırlar. Bunun yanında İspanya ve Fransa ise ülkelerinden çok uzakta olan 15° doğu meridyenini (Avusturya'dan geçen) referans almakta olup, yaz döneminde de İzmit ilimizden geçen 30°doğu boylamını kullanmaktadırlar.

Kısaca ifade etmek gerekirse: Yaz Saati Uygulayan ülkelerinin en doğusundaki meridyenleri esas almaktadır. Ülkemizde ise kış saati uygulamasında en batıdaki (İzmit 30°doğu) meridyen referans alınmaktadır. Bu, güne daha geç başlanmasına yol açmaktadır. Oysa YSU da amaç, yaz döneminde güneşin çok erken doğmasından dolayı sabahki bir saatlik zamanı akşam vaktine çekmektir. Yani Yaz Saati Uygulaması bütün bir yıl devam etmelidir.

11. **Yaz Saati Uygulamasının Kış Aylarında da Devam Etmesi Gerekir:** Kış döneminde de yaz saati uygulanmaması sebebiyle yılda 750 milyon iş günü kaybı oluşuyor. Günde 1 saatten 20 milyon saat, bir günlük çalışma süresinin 8 saat olduğu hesaplandığında da 2.5 milyon iş günü kaybedilmektedir. Yaz saati uygulaması kışın da sürmelidir. Böylece güne erken başlanmalıdır insanlar güneş batmadan da evlerine ulaşmalıdır. Gerekliyse resmi dairelerin, fabrikaların, okulların açılma saatleri 30'ar dakika farklı olarak düzenlenebilir. Böylece resmi daireler 17.30'da kapandığında kışın hava yeni kararmaya başlayacak, yazın hava 21.30'da kararacağından çalışanların 4-5 saat gün ışığında gezme, dinlenme, alış veriş yapma zamanı kalacaktır. En önemlisi de elektrik tasarrufu yapılacaktır. Çalışanlar trafik stresine girmeyecek, kazalar azalacak, dinlenmiş insanlardan oluşan sağlıklı bir topluma sahip olacağız. Gün ışığında çalışmak isteyenler 1 saat daha değer sağlayacaktır.

12. **İnsan Bedeni ve Zihni İşığa Duvarlıdır:** İnsan bedeninin işığa karşı duyarlılığı sağlığını doğrudan etkilemekte; fiziksel ve ruhsal verimini artırmakta veya azaltmaktadır. Tüm çevresel düzenlemelerin insan

yaradılışına uygun yapılması gerekmektedir. İnsan güneş ışığında çalışmalı, gece karanlığında ise dinlenmelidir. Benjamin Franklin "Erken yatıp erken kalkmak, kişiyi sağlıklı, zengin ve akıllı yapar" diyerek bu gerçeği dile getirmiştir. Dünyanın çoğu ülkelerinde bu gerçeğe uygun düzenlemeler yapılırken ülkemizde halkı tembelleştirici, sağlığı bozan uygulamalar acilen ve yeniden gözden geçirilmelidir.

NETİCE VE TALEP

Yaz Saati Uygulamasının bütün yıl boyunca devam etmesi insan psikolojisine, bireyin fiziksel ve ruhsal sağlığı, ülke ekonomisi ve kamu menfaatine olacaktır. Yerel farklılıklar valilerin düzenlemeleriyle giderilebilecektir.

Bu alanda kendisine kanunla düzenleme yetkisi verilen Bakanlar Kurulundan "Yaz saati uygulaması"nın bütün bir yıl devam ettirilmesi yönünde karar alınması ve kış saati uygulamasına son verilmesini gerekmektedir.